

Bestuurlijke hoofdlijnen

**Gemeente
De Ronde Venen**

Bestuurlijke aanbieding

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de jaarrekening 2019, na afloop van het boekjaar zijn we in de veelomvattende Corona-crisis terecht gekomen. Daarmee komt alles in een ander daglicht te staan. De opgewekte verhalen over alle bereikte resultaten in 2019 lijken bijna ongepast, omdat we niet weten of de crisis een deel hiervan weer teniet zal doen. Onze aanpak is om zoveel als mogelijk het werk “gewoon” te laten doorlopen. Dat betekent dat we u deze jaarrekening presenteren met een weergave wat er in 2019 is gebeurd.

In de jaarrekening legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid:

- Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?
- Hebben we gedaan wat we wilden doen?
- Heeft het gekost wat we dachten dat het zou kosten?

Door antwoord te geven op deze vragen kan de gemeenteraad zijn controlerende taak vervullen. De jaarstukken laten zien wat er in werkelijkheid van de begrote bedragen terecht is gekomen. Is er een tekort of een overschot? En waar komt dit vandaan? Als er belangrijke verschillen zijn met de financiële begroting, dan moet het college daarover een toelichting geven. De jaarrekening is hiermee een wettelijk verplicht document, evenals de verklaring van de accountant bij de jaarrekening. De jaarrekening vormt na de kadernota, begroting en bestuursrapportages het sluitstuk in de planning- en verantwoordingscyclus over 2019.

Tijdens het samenstellen van deze verantwoording zijn er maatregelen genomen vanwege het coronavirus. Deze maatregelen hebben geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Wel hebben de maatregelen voor het coronavirus gevolgen voor de financiën van 2020 vanwege de maatschappelijke impact. Hierover informeren we u via informatienota's en bestuursrapportages in 2020.

Het financieel resultaat vertoont een tekort van 669.000 euro. Dit wordt veroorzaakt door de toegenomen zorgvraag van de jeugd. Het tekort wordt opgevangen door het inzetten van de algemene reserve. De komende jaren worden er maatregelen genomen om de kosten en opbrengsten structureel in evenwicht te brengen. Dit is aangekondigd bij het behandelen van de begroting 2020.

U ontvangt nu deze jaarrekening, maar tegelijkertijd toetst de accountant en de auditcommissie de kwaliteit van deze rapportage. Het college wil beiden alvast bedanken voor hun inzet om onze processen te verbeteren.

Namens burgemeesters en wethouders van De Ronde Venen,
Alberta Schuurs
Wethouder Financiën

Leeswijzer

De Gemeentewet schrijft voor dat iedere gemeente jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de regelgeving daarvoor.

In de Programmarekening legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de wijze waarop het afgelopen jaar invulling is gegeven aan de beleidsinhoudelijke doelstellingen en wat dit heeft gekost. De drie bestuurlijke vragen en de wijze waarop antwoord wordt gegeven is samengevat in een overzicht.

Bestuurlijke vragen voor de verantwoording	Antwoorden
1. Hebben we bereikt wat we wilden? 2. Hebben we uitgevoerd wat was afgesproken?	• Drie domeinen • Dertig doelstellingen • Honderd acties • Veertig indicatoren • Twintig verbonden partijen
3. Wat zou het kosten en wat heeft het gekost?	• Tien financiële analyses verdeeld over de drie domeinen • Eén hoofdlijnenanalyse • Diverse financiële dwarsverbanden in de jaarrekening

De programmarekening bestaat uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening.

In het algemene deel worden de bestuurlijke hoofdlijnen en de financiële positie van de gemeente toegelicht. Daarnaast zijn meerjarige kerngegevens opgenomen over onder meer de ontwikkeling van het aantal inwoners en woningen.

De bedragen in de verantwoording zijn afgerond op een veelvoud van € 1.000. Hierdoor ontstaan in de presentatie van de financiële tabellen beperkte afrondingsverschillen.

Jaarverslag

In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de drie domeinen:

1. Sociaal domein
2. Economie, wonen en fysieke leefomgeving
3. Veiligheid, bestuur, dienstverlening en financiën.

In deze domeinen is opgenomen de visie, doelstelling, acties, indicatoren, bijdragen van verbonden partijen en de financiën om de beoogde resultaten te bereiken.

In de domeinen zijn de landelijk vastgestelde indicatoren opgenomen die elke gemeente opneemt in de programmarekening. Het is het derde jaar dat dit plaatsvindt. Deze korte termijn en het ontbreken van informatie over een aantal indicatoren zorgen ervoor dat nog geen trends zichtbaar worden. De komende jaren zal dit verbeteren.

In de domeinen is informatie opgenomen over verbonden partijen. Per verbonden partij wordt toegelicht op welke wijze een verbonden partij een relatie heeft met de beleidsdoelstellingen. Een totaaloverzicht van de verbonden partijen is opgenomen via de gelijknamige paragraaf.

Diverse beheersmatige zaken die over verschillende domeinen lopen zijn opgenomen in de paragrafen. Naast wettelijk voorgeschreven onderwerpen, zoals risico's, lokale heffingen en financiering, zijn de verstrekte subsidies toegelicht. In deze paragrafen is extra aandacht besteed aan een eenduidig gebruik van de termen 'voordeel', 'nadeel' en het gebruik '+' en '-'. Dit sluit aan bij de aanbevelingen vanuit het Eindverslag auditcommissie onderzoek programmarekening 2017.

Jaarrekening

In de jaarrekening is vanuit verschillende perspectieven informatie opgenomen over financiën. Daarbij is de balans opgenomen waarin de bezittingen, schulden en eigen vermogen tot uitdrukking komen.

Bijlagen

In de bijlagen is onder meer opgenomen een verantwoording over een aantal specifieke uitkeringen, zoals de BUIG-uitkering waaruit bijstandsuitkeringen worden gefinancierd. Daarnaast is een lijst opgenomen van gebruikte begrippen en afkortingen.

Inhoudelijke samenvatting per portefeuillehouder

Burgemeester Maarten Divendal

Portefeuille

Openbare orde en integrale veiligheid, integrale handhaving, algemeen bestuurlijke zaken, communicatie, juridische zaken, archief, regionale samenwerking, cultureel erfgoed.

Terugblik 2019

Halverwege het jaar 2019 is wethouder Marja Becker van de Seniorenpartij vertrokken. Vanuit de coalitiepartijen is een besluit genomen om met de partijen CDA, VVD en D66 de resterende collegeperiode verder te gaan. Een herverdeling van de portefeuilles heeft plaatsgevonden.

In 2019 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) vastgesteld voor de periode van 2020 - 2024. Enkele uitgevoerde onderdelen:

- Samen met inwoners en partners is gekeken naar preventieve veiligheidsmaatregelen.
- Het aantal burgernet deelnemers is in 2019 gestegen van 6.824 naar 6.950. Hiermee behouden we de hoogste positie van deelnemers in de regio Midden Nederland.
- Vanaf november 2019 is er een vaste BOA voor integrale handhaving.
- Meldingen op gebied van parkeren, adrescontroles, overlast neemt de BOA in behandeling.
- Het extra toezicht bij de Vinkeveense Plassen heeft geleid tot proces-verbalen voor snelvaren.
- Om meer bewustzijn te kweken over ondermijnende criminaliteit is er een bewustwordingsavond georganiseerd. Daarnaast zijn door de driehoek (politie, Openbaar Ministerie en burgemeester) risicolocaties vastgesteld, welke input vormt voor het nog op te stellen plan van aanpak.
- Op 21 september 2019 is voor 95 jaar brandweer Mijdrecht een dag van de veiligheid georganiseerd.

Het raadsbesluit over het gemeentehuis bevat vier scenario's, die verder uitgewerkt worden. Daarnaast is er een bouwtechnisch onderzoek constructie van het huidige gemeentehuis, verdiepend locatie- en behoefteonderzoek gedaan.

Op het gebied van regionale samenwerking is in 2019 ingezet op samenwerking met de U10. De Ronde Venen nam deel aan het project Ruimtelijk Economisch Perspectief (REP) waarbij met zestien gemeenten in Utrecht een ruimtelijke visie wordt opgesteld. Aan de thematafel Werken is in 2019 onderzoek gestart naar toekomstbestendige werklocaties in de U16. Naast deze regionale samenwerking zijn we deelnemer van relevante overleggen in de Amstelland-Meerlanden regio, met name op het gebied van mobiliteit en economie.

Wethouder Rein Kroon

Portefeuille

Ruimtelijke ordening, bestemmingsplan Buitengebied- West, volkshuisvesting, vastgoed, grondexploitaties, economie (exclusief arbeidsmarkt) sport, maatschappelijk vastgoed en natuur.

Terugblik 2019

De resultaten van de in 2019 uitgevoerde Ruimtelijke Verkenning Wonen tonen dat er in de gemeente behoefte is aan meer woningen, met name sociale huurwoningen, en betaalbare koopwoningen en appartementen. In 2019 zijn er veel levensloopbestendige bouwplannen vastgesteld om te zorgen dat er wordt aangesloten bij de woonbehoeften. Hierbij gaat het om plannen zoals bijvoorbeeld de Futenlaan en de Prins Bernardlaan die aansluiten bij de wensen van senioren. Daarnaast is er ingestemd met het realiseren van 50 starterswoningen bij de herontwikkeling van de Twistvliedschool. Met de oplevering van De Maricken fase I is het aanbod grotere koopwoningen in de gemeente is toegenomen, deze woningen zijn in trek bij jonge gezinnen.

In het jaar 2019 zijn op het gebied van de ruimtelijke ordening/bestemmingsplannen mooie resultaten gehaald. Zo is in 2019 het bestemmingsplan Buitengebied-West vastgesteld, waarmee een groot gedeelte van ons buitengebied beschikt over een digitaal actueel bestemmingsplan, dat ruimte biedt voor ontwikkeling. Daarnaast zijn enkele zogenaamde postzegelbestemmingsplannen afgerond die ruimtelijk gewenste ontwikkelingen op perceelsniveau mogelijk maken. Voorbeelden hiervan zijn de bestemmingsplannen Prins Bernhardlaan en Gosewijn van Aemstelstraat die het mogelijk maken om te voldoen aan de behoefte aan seniorenwoningen nabij het centrum van Mijdrecht. Een ander voorbeeld is het bestemmingsplan Groenlandsekade 5, dat voorziet in het vervangen van een verouderd schakelstation, waardoor een goede energielevering in onze gemeente geborgd is. Tot slot is er ook een start gemaakt met enkele andere postzegelbestemmingsplannen die naar verwachting in 2020 worden afgerond.

Onderdeel van de voorbereiding op de Omgevingswet is er gemeentelijk beleid en regelgeving geïnterviewd en ingedeeld in categorieën. Bij de integratie van beleid en regelgeving wordt prioriteit gegeven aan de onderdelen die “moeten” en onderdelen die nodig zijn voor vergunningverlening na januari 2021. In 2019 is de pilot gestart in het kader van de Omgevingswet. Hiervoor is een brede participatieronde georganiseerd, zowel fysiek als digitaal. Hierbij zijn ondernemers, bewoners en gebruikers van het bedrijventerrein Mijdrecht gevraagd zijn naar wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van het bedrijventerrein.

Daarnaast is het afgelopen jaar fors ingezet op het verder verbeteren van het ondernemers- en vestigingsklimaat voor ondernemers. Er is een ruimtebehoefte onderzoek uitgevoerd waarna ingezet wordt op een kwaliteitsverbetering en intensivering van ruimtegebruik op de bestaande terreinen en ingezet wordt op uitbreiding van het industrieterrein om te zorgen dat we lokale ondernemers aan ons weten te binden, om een toekomstbestendig industrieterrein te houden. Een verbeterslag is gemaakt door een nieuwe gemeentelijke website, waarbij een aparte pagina voor ondernemers is gemaakt. Hierop staat alle relevante informatie voor ondernemers.

Door het werken aan een lokaal sportakkoord is een impuls gegeven aan de samenwerking met sportaanbieders en maatschappelijke partners. Buurtsportcoaches organiseren activiteiten om de drempel voor sport en bewegen zo laag mogelijk te maken. In 2019 is de pilot gestart “iedereen actief” om deelname aan sport en beweegactiviteiten door volwassen inwoners met een laag inkomen te stimuleren. Om inwoners nog meer te stimuleren hebben we als gemeente deelgenomen aan de nationale sportweek in samenwerking met sportclubs. Daarnaast bezoekt wethouder Kroon alle sportverenigingen om in gesprek te gaan over welke zaken er spelen en welke uitdagingen er voor de club richting de toekomst om zo te kijken hoe de gemeente kan ondersteunen.

Het afgelopen jaar zijn er drie natuurprojecten:

- Hierbij gaat het om Groot Wilnis Vinkeveen. Hier is het inrichtingsproces afgerond. Daarnaast is er een gebiedscoöperatie opgericht die de voortgang van het proces in de polder structuur geeft.
- Het tweede project betreft Marickenland. Het schetsontwerp van het inrichtingsplan is klaar. Ondertussen is de pilot voor de lisdodde teelt is gestart en wordt gemonitord. Er wordt gewerkt aan de samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie, waternet, staatsbosbeheer en de gemeente. In 2019 is zijn de moerasblokken 3 en 4 opgeleverd in polder Groot Mijdrecht Noord.
- Daarnaast zijn het afgelopen jaar knotgroepen en Stichting de Bovenlanden actief geweest in onze gemeente die zich bezighoudt met onderhoud en de instandhouding van landschapselement.

Wethouder Alberta Schuurs - Jensema

Portefeuille

Participatie, economie-arbeidsmarkt, mobiliteit, recreatie, Sporthuis Abcoude, Bestemmingsplan Plassengebied, financiën, HR en ICT, gezondheid, ouderen en kunst en cultuur.

Terugblik 2019

In het kader van “iedereen doet mee” is in 2019 de Participatiekoers 2019 - 2023 vastgesteld. Het aantal personen in uitkeringen is gedaald tot onder de 500. Het Werkcentrum heeft zich doorontwikkeld als centraal punt voor werk. In 2019 is samen met onze partners en de directe belanghebbenden het beleidsplan Schuldhulpverlening opgesteld en de aanbesteding van de schuldhulpverlening voorbereid.

In 2019 is op verschillende manieren geïnvesteerd in het verbeteren van bereikbaarheid en (fiets)veiligheid. Het college heeft haar standpunten van de verschillende knelpunten ingenomen met betrekking tot de N201 en ingebracht bij de provincie. Een lokaal knelpunt is opgelost doordat de provincie het besluit heeft genomen om de N201 in de toekomst uit twee rijstroken te laten bestaan. Ook het parkeren aan de Rondweg is verbeterd, de camperplaatsen zijn verplaatst naar het parkeerterrein naast het Veenweidebad. Diverse oversteekplaatsen (Rondweg, Hofland en Nutslaan) zijn aangepast en verbeterd. De schoolomgevingen zijn geïnventariseerd en bij een aantal scholen zijn daadwerkelijk maatregelen genomen.

Op het gebied van recreatie is er veel contact met betrokkenen geweest om de recreatieve potentie van onze gemeente te benutten. In het voorjaar en najaar is een bijeenkomst georganiseerd voor toerisme- en recreatieondernemers om ontwikkelingen te bespreken en samenwerking te stimuleren. Er is bijgedragen aan de ontwikkeling van nieuwe fietsroutes in de gemeente. Daarnaast is via verschillende kanalen input opgehaald voor een kwalitatief toekomstbeeld verblijfsrecreatie. Zo deelden verschillende stakeholders hun ideeën tijdens een participatieavond en gaf het inwonerpanel hun mening via een enquête. Door het Recreatieschap is het Programmaplan Vinkeveense Plassen 2019-2024 is vastgesteld. De recreatieve ontwikkeling is benoemd als één van de uitvoeringspijlers.

Op het gebied van datagestuurde werken vond een minisymposium plaats in De Boei in Vinkeveen. Het symposium was een succes met ruim zeventig deelnemers, waarin kennis werd gedeeld over

datatoepassingen en het veilig delen van data. Binnen het Sociaal Domein is een pilot gestart met Business Intelligence software, de focus ligt hierbij op het verbeteren van de datakwaliteit en het visualiseren van data. Daarnaast is als onderbouwing voor het “beleidsplan armoede en schulden 2020-2023” met maatschappelijke partners en het CBS een datalab georganiseerd.

Wethouder Kiki Hagen

Portefeuille

Integraal jongerenbeleid, onderwijs, jeugdzorg, duurzaamheid, milieu, groen, openbare ruimte, water, dijken, inwonerparticipatie, dienstverlening, afval en riolering.

Terugblik 2019

De Ronde Venen vergroot met TechNet Amstel & Venen de interesse van kinderen en hun ouders voor technisch onderwijs. Verschillende ondernemers en medewerkers van maatschappelijke organisaties en de gemeente hebben meegedaan aan het succesvolle Beroepenfeest Veen en Amstelland on Stage. In 2019 hebben wij verschillende maatschappelijke partners gesproken over het jeugdbeleidsplan en stond burgerschap in de aandacht. Onder meer door de benoeming van de kinderburgemeesters, de oproep naar basisscholen om deel te nemen aan het lespakket van de kinderraad en de aanzet tot de uitreiking van de jeugdlintjes in januari 2020.

In 2019 is gestart met de uitvoering van het transitieplan Elektriciteit door besparing en duurzame opwekking te realiseren. Er is een voorstel voor voorwaarden zonnepanelen en windmolens ontwikkeld waar stakeholders, inwoners en dorpsraden bij betrokken zijn. Voor de uitvoering van het transitieplan warmte is een verdiepend onderzoek gestart naar alternatieve warmtebronnen binnen de gemeente om meer wijken los te koppelen van gas. In maart is het manifest “duurzaamheidspartners De Ronde Venen” getekend, waarbij ruim 60 bedrijven deelnemen en zich gezamenlijk inzetten.

Om de biodiversiteit te bevorderen is er op verschillende locaties vakken met vaste planten aangelegd en is een grote verscheidenheid aan bomen geplant. In samenwerking met inwoners zijn diverse initiatieven van de grond gekomen. Meerdere bloemweides, een ontmoetings(moes)tuin en natuurspeelplekken zijn gerealiseerd. In 2019 heeft de gemeente samenwerking gezocht met GroenWest om tijdens de landelijke opschoondag bewoners te stimuleren hun woonomgeving schoon te houden van zwerfafval. Dit heeft geresulteerd in meerdere opschoonacties door huurders van GroenWest.

Er zijn diverse acties ondernomen om de dienstverlening te verbeteren. Het werken op afspraak is vanaf april 2019 van start gegaan voor de balies van burgerzaken. Door het invoeren van het werken op afspraak kunnen inwoners zelf een afspraak inplannen, zijn de wachttijden verminderd voor de klanten en is er een efficiëntere bedrijfsvoering. De nieuwe website is in oktober 2019 live gegaan. Hierdoor is de gebruikersvriendelijkheid en toegang verbeterd en is de website het digitale toegangskanaal van onze gemeente. Ook het digitale klantenpanel is in 2019 van start gegaan. Met dit panel wordt dieper ingegaan op specifieke thema's en onderwerpen.

Uiteenzetting van de financiële positie

Algemeen

De financiële huishouding van een gemeente werkt net zo in de basis zoals iedere financiële huishouding. Naast de jaarlijkse baten en lasten die in de exploitatie staan, kan er voor aanvullende lasten geld uit reserves worden gehaald. En als de baten hoger zijn dan de lasten dan vloeit het overschot na resultaatbepaling terugvloeien naar de reserves.

Via de balans en de exploitatierekening ontstaat inzicht in de financiën. In de balans komt de verhouding tussen de bezittingen (activa) en de daarvoor beschikbare eigen middelen (reserves) en financieringsmiddelen van derden (schulden) tot uitdrukking. In de exploitatierekening wordt duidelijk welke inkomsten de gemeente heeft en waar het geld aan wordt uitgegeven. Het jaarrekeningresultaat volgt uit het saldo van de baten en lasten in dat jaar en de verrekening met de reserves. Het saldo van baten en lasten voor verrekening met reserves geeft aan of er per saldo middelen aan het eigen vermogen (reserves) worden toegevoegd (bij een positief saldo), of dat er middelen aan het eigen vermogen worden onttrokken (bij een negatief saldo).

In de volgende onderdelen geven we een financiële beschouwing van de jaarrekening inclusief de vermogenspositie. We lichten we toe hoe het resultaat over 2019 is opgebouwd en hoe dit zich verhoudt tot het door de raad vastgestelde begrote resultaat.

Financieel resultaat 2019

In onderstaand tabel is opgenomen het financieel resultaat voor en na inzet van reserves van 2019. Hierbij zijn de verschillen tussen de begroting na wijziging en de rekening vermeld. In deze uiteenzetting zijn de financiële verschillen op hoofdlijnen toegelicht. In de drie domeinen zijn de verschillen meer gedetailleerd weergegeven.

Tot slot wordt opgemerkt dat in 2019 diverse incidentele lasten en baten verrekend zijn met de algemene reserve en bestemmingsreserves. Doordat incidentele budgetten niet volledig zijn ingezet en de werkzaamheden worden voortgezet in 2020 en volgende jaren ontstaat een voordeel van € 1.728.000 voor inzet van reserves. Het gaat onder andere om lagere kosten voor teruggave precario, onderhoud kunstwerken, vervangen populieren, zaakgericht werken en om lagere tussentijdse winstnemingen grondexploitaties. Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking of toevoeging aan de reserves voor dezelfde omvang. Hierdoor hebben deze verschillen geen effect op het resultaat.

Exploitatie 2019 (bedragen x € 1.000)					
		Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	Vershil	
1	Lasten	106.963	95.614	11.349	Voordeel
2	Baten	-101.013	-89.675	-11.338	Nadeel
3	Resultaat voor inzet van reserves	5.950	5.939	11	Voordeel
4	Inzet van reserves	-6.998	-5.270	-1.728	Nadeel
5	Resultaat na inzet van reserves	-1.048	669	1.717	Nadeel

Hoofdlijnenanalyse

Na het verwerken van de raadsbesluiten tot en met december 2019 was rekening gehouden met een positief resultaat van € 1.048.000. Dit resultaat is door ontwikkelingen afgenomen met € 1.717.000 naar een tekort van € 669.000. Deze ontwikkelingen zijn hierna vermeld.

Hoofdlijnenanalyse (bedragen x € 1.000)					
1	Er zijn meer en intensievere trajecten uitgevoerd in de jeugdhulp. Dit zorgt voor extra kosten. De gemeenteraad is op de hoogte gebracht van bovenstaande ontwikkeling via informatienota's en mondelinge toelichtingen.			-1.458	Nadeel
2	Op de kosten van personeel en inhuur is een overschrijding ontstaan van € 610.000. Dit verschil van 2,5% op het budget van personeel en inhuur is toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.			-610	Nadeel
3	Voor het uitvoeren van de taken van de sociale werkvoorziening is vanaf 2019 een netwerk opgezet van organisaties die werkplekken voor de doelgroep organiseren of administratieve werkzaamheden uitvoeren. Met deze organisaties zijn afspraken gemaakt over de taken en de financiën. Door CAO-verhogingen zijn de salarissen hoger uitgevallen. Tevens zijn de detacheringssinkkosten lager dan verwacht en zijn			-328	Nadeel

Hoofdlijnenanalyse (bedragen x € 1.000)

de opstartkosten hoger uitgevallen. Samen zorgt dit voor een nadeel van € 328.000.

4	De kosten van huisvesting, juridische zaken, automatisering en personeelsbeleid zijn € 314.000 hoger uitgevallen dan begroot.	-314	Nadeel
5	Het aantal personen dat gebruik maakt van individuele begeleiding Wmo is toegenomen. Hiervoor is € 1.300.000 beschikbaar en de bestedingen zijn € 1.581.000. Dit zorgt voor een nadeel van € 281.000.	-281	Nadeel
6	Bij afval is per saldo sprake van een nadeel van € 321.000. Dit komt vooral door het stijgen van de kosten van het ophalen en verwerken van afval. Van het nadeel is € 116.000 opgevangen door het inzetten van de voorziening afvalstoffenheffing. Hiermee is deze voorziening volledig ingezet en komt het restant van € 205.000 ten laste van het rekeningresultaat.	-205	Nadeel
7	Inwoners mogen -als is voldaan aan een aantal voorwaarden - zelf zorg inkopen via de persoonsgebonden budgetten. In 2019 is hier € 100.000 meer aan besteed. Hiervan heeft € 80.000 betrekking op de Wmo en € 20.000 betrekking op de jeugdhulp.	-100	Nadeel
8	Er zijn diverse incidentele lasten en baten die verrekend zijn met de algemene reserve en bestemmingsreserves. Een totaaloverzicht hiervan is opgenomen in de jaarrekening 2019. Doordat budgetten niet volledig zijn ingezet en de werkzaamheden worden voortgezet in 2020 en volgende jaren ontstaat een voordeel van € 1.728.000. Het gaat onder andere om lagere kosten voor teruggave precario, onderhoud kunstwerken, vervangen populieren, zaakgericht werken en om lagere tussentijdse winstnemingen grondexploitaties. Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking of toevoeging aan de reserves voor dezelfde omvang. Hierdoor hebben deze verschillen geen effect op het resultaat.	0	Voordeel
9	Door vacatures bij milieubeheer zijn de acties van onder meer het Transitieplan Warmte eind 2019 gestart en zijn de kosten hiervan lager.	90	Voordeel
10	De kosten van leerlingenvervoer zijn € 110.000 lager uitgevallen. In de begroting 2020 en verder is hiermee rekening gehouden.	110	Voordeel

Hoofdlijnenanalyse (bedragen x € 1.000)

11	Diverse afwijkingen zorgen bij elkaar voor een voordeel van € 119.000.	119	Voordeel
12	Er is een voordeel ontstaan van € 132.000 op het beheer van de openbare ruimte zoals openbare verlichting en groen.	132	Voordeel
13	Het afwikkelen van BTW met de Belastingdienst over voorgaande jaren zorgt voor een voordeel van € 138.000.	138	Voordeel
14	Het gemeentelijk armoedebeleid bevat meerdere instrumenten. Bij elkaar was hiervoor € 1.005.000 beschikbaar en hiervan is € 807.000 besteed. Het restant van € 198.000 zorgt voor een voordeel.	198	Voordeel
15	De uitkomsten van de decembercirculaire 2019 over de algemene uitkering zorgt voor een voordeel van € 250.000. Hierover is de gemeenteraad in januari 2020 op de hoogte gebracht via een informatienota.	250	Voordeel
16	Een afrekening van een verzekering voor pensioenen van bestuurders zorgt voor een voordeel van € 225.000. Daarnaast is er sprake van € 29.000 aan ander voordelen binnen het onderdeel bestuur. Bij elkaar is er sprake van een voordeel van € 254.000.	254	Voordeel
17	Er is een voordeel ontstaan op vastgoed van € 288.000. Dit is vooral te danken aan verkoop van een perceel Raadhuislaan in Mijdrecht en van diverse gronden.	288	Voordeel
Totaal		-1.717	Nadeel

Onderscheid tussen structureel en incidenteel resultaat

Incidentele baten of lasten worden maar één keer of enkele jaren gedaan. Structurele baten en lasten hebben een permanent karakter. Het onderscheid is van belang met het oog op de beheersing van het financieel evenwicht. De 'gouden' regel is dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Als dit niet het geval is komt het financieel evenwicht in gevaar. In onderstaande tabel is het financieel resultaat 2019 gesplitst in structureel en incidenteel.

Onderscheid tussen structureel en incidenteel (bedragen x € 1.000)				
		Structureel	Incidenteel	Rekening 2019
1	Lasten	84.514	11.100	95.614
2	Baten	-82.393	-7.282	-89.675
3	Resultaat voor inzet van reserves	2.121	3.818	5.939
4	Inzet van reserves	-702	-4.568	-5.270
5	Resultaat na inzet van reserves	1.419	-750	669

In het structureel tekort is onder meer opgenomen de kostentoeename van jeugdhulp. In het incidenteel overschot is onder meer opgenomen de tussentijdse winstnemingen van bouwgronden in exploitatie en projecten, zoals het voorbereiden op de Omgevingswet. In de jaarrekening is een overzicht opgenomen waarin alle incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn toegelicht.

Doorwerking naar begroting 2020 en volgende jaren

Uit de verantwoording over 2019 blijkt dat er sprake is van zowel incidentele als een structurele doorwerking naar de begroting 2020 en de daaropvolgende jaren. De voorgestelde aanpassingen in tijd en middelen wordt betrokken bij de bestuursrapportages 2020. Dit geldt ook voor de investeringen die een looptijd hebben van meer dan twee jaar. Met deze werkwijze wordt onderscheid gemaakt tussen de programmarekening 2019 als verantwoordingsinstrument en het bijsturen van beleid en financiën via de bestuursrapportages. Dit is volgens bestuurlijke toezegging 119/16.

Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid.

In onderstaand overzicht zijn de tarieven 2019 voor een meerpersoonshuishoudens vermeld.

		Bedrag in euro's	Mutatie 2019 t.o.v. 2018 (in %)
	Gemiddeld betaalde ozb woningen	315	+2%
	Afvalstoffenheffing	224	+2%
	Rioolheffing	210	+3%
	<i>Subtotaal meerpersoonshuishoudens</i>	749	+2%
	Teruggave precario	-181	+126%
	Totaal meerpersoonshuishouden	568	-13%

In de goedkoopste gemeente bedragen de woonlasten 511 euro (Gilze en Rijen) en de duurste 1.446 euro (Bloemendaal). De gemiddelde woonlasten voor eigenaar-bewoner liggen op 740 euro.

Investeringsen

In 2019 is geïnvesteerd in voorzieningen waarvan onze inwoners meerdere jaren gebruik kunnen maken. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg of verbetering in de openbare ruimte zoals wegen, bruggen en riolering. Daarnaast is geïnvesteerd in de bouw van het sporthuis Abcoude en groot onderhoud van de sportvelden. In 2019 was € 22,6 miljoen beschikbaar voor investeringen. Hiervan is 59% besteed ofwel € 9,3 miljoen.

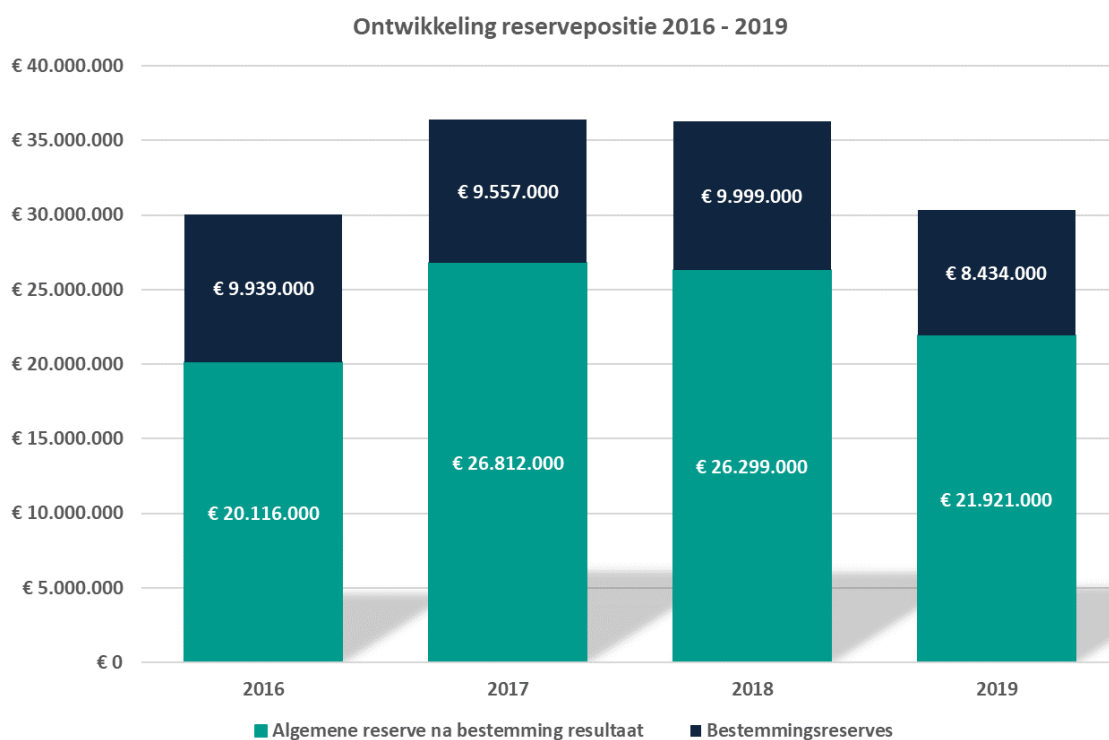
De voortgang van de individuele investeringen is opgenomen als onderdeel van de jaarrekening 2019. Uit deze rapportage blijkt dat een tiental investeringen een langere doorlooptijd hebben van twee jaar. Het bijstellen van de planning en de middelen wordt betrokken bij de eerste bestuursrapportage 2020. Deze werkwijze sluit aan met de Financiële verordening.

Reservepositie

Het uitgangspunt van de nota reserves en voorzieningen is om rekeningresultaten te verrekenen met de algemene reserve. We stellen voor om het tekort van € 669.000 te verrekenen met de algemene reserve. Het effect van dit voorstel op de omvang van de reserves is hieronder weergegeven.

	Stand voor bestemming resultaat	Bestemming resultaat	Stand na bestemming resultaat
Algemene reserve	22.590.000	-669.000	21.921.000
Bestemmingsreserves	8.434.000		8.434.000
Gerealiseerd resultaat	-669.000		0
Totaal	30.355.000		30.355.000

De ontwikkeling van de reservepositie na bestemming van het resultaat over de jaren 2016 tot en met 2019 is zichtbaar in onderstaande grafiek.

De algemene reserve vertoont een dalende lijn en is een belangrijke buffer voor het opvangen van risico's en incidentele kosten. Als minimumbuffer geldt € 10 miljoen. Deze reserve wordt vooral gevoed door rekeningresultaten en winsten uit bouwgronden in exploitatie. De verwachting is dat vanaf 2022 deze reserve uitsluitend wordt gevoed door rekeningresultaten.

Er zijn twee kanttekeningen bij de omvang van de algemene reserve voor het jaar 2019:

1. Het saldo van de algemene reserve zou lager zijn geweest als diverse projecten in 2019 waren afgerond. In de tweede bestuursrapportage 2019 is aangegeven dat € 738.000 doorschuift voor projecten van 2019 naar 2020. Er is een apart overzicht opgenomen van de projecten die verrekend zijn met de algemene reserve. Dit overzicht is opgenomen in de

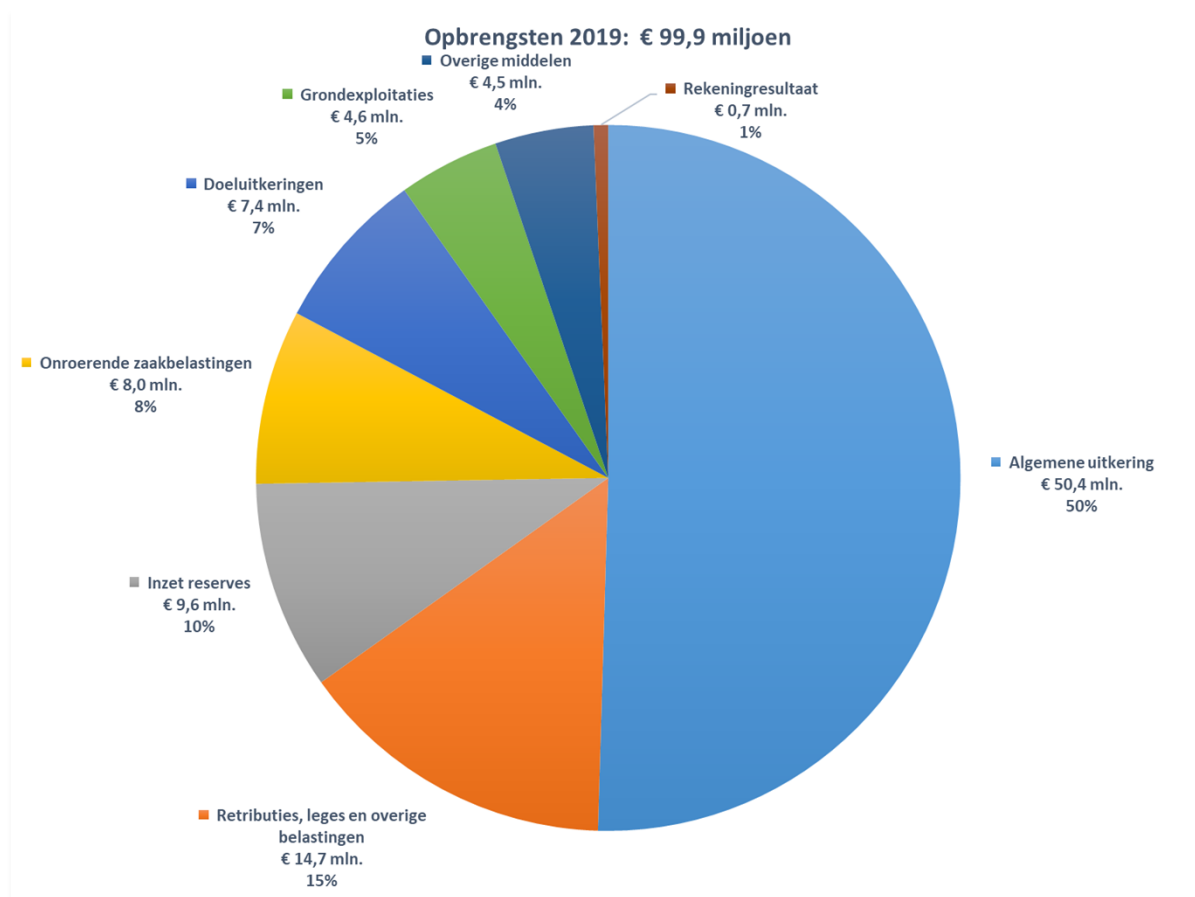
jaarrekening 2019 bij het onderdeel 'Overzicht incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves'.

2. De verkoopopbrengsten van de bouwgronden zijn doorgeschoven van 2019 naar 2020. Hierdoor is er minder tussentijdse winstnemingen gerealiseerd in 2019 dan verwacht. In de jaren 2020/2021 wordt goed gemaakt.

De dalende trend van de bestemmingsreserves sluit aan bij de verwachting.

Waar komt het geld vandaan?

Voor het uitvoeren van taken ontvangt de gemeente van verschillende bronnen middelen. De inkomsten zijn € 99,9 miljoen. 50% komt van het Rijk in de vorm van de algemene uitkering en de overige 50% heeft betrekking op grondverkoop, lokale heffingen, doeluitkeringen en de inzet van reserves.

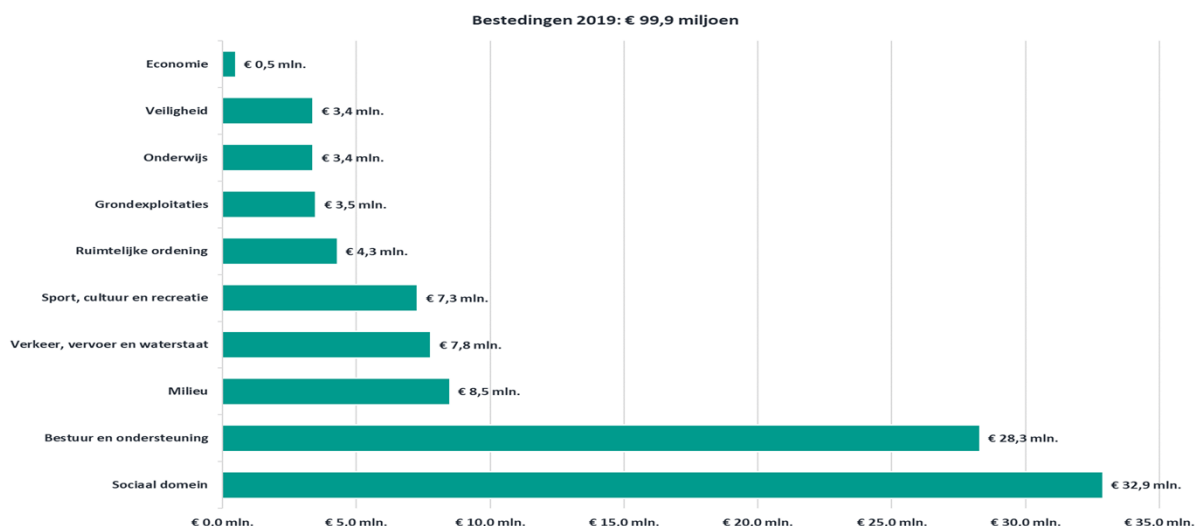
Voor het uitvoeren van specifieke taken van het Rijk zoals bijstandsuitkeringen krijgt de gemeente geld in de vorm van een doeluitkering.

Onder de overige middelen vallen inkomsten zoals huren van maatschappelijk vastgoed, rente en dividend.

Onder de retributies, leges en overige belastingen vallen de opbrengsten voor het verstrekken van paspoorten, rijbewijzen en omgevingsvergunningen, en voor het ophalen van afval en het gebruik van het riool.

Waar is het geld aan besteed?

De gemeente voert diverse taken uit zoals onderhoud aan wegen, het verstrekken van bijstandsuitkeringen, jeugdzorg, het verstrekken van een paspoort, het beheer van sportvelden en de brandweezorg. De bestedingen van deze taken zijn verdeeld over verschillende thema's.

De onderwerpen zijn inhoudelijk en financieel toegelicht in de domeinen:

1. Sociaal domein
2. Economie, wonen en fysieke leefomgeving
3. Veiligheid, bestuur, dienstverlening en financiën.

Kerngegevens 2016 - 2019

	2016	2017	2018	2019
Inwoners:				
Aantal per 1 januari	42.576	42.763	43.620	44.059
Levend geboren kinderen	357	366	375	388
Overledenen	-312	-308	-393	-374
Vestiging in de gemeente	1.916	2.616	2.265	2.164
Vertrek uit de gemeente	-1.774	-1.817	-1.808	-1.762
Aantal per 31 december	42.763	43.620	44.059	44.475
Percentage bevolking in de leeftijd 0 tot en met 19 jaar	23,3%	22,9%	22,6%	22,3%
Woningen:				
Aantal per 1 januari	17.608	17.786	18.145	18.332
Nieuwbouw	210	360	186	188
Overige toevoegingen zoals splitsing, verbouw of verandering van gebruiksfunctie	21	38	40	20
Sloop en overige verminderingen zoals samenvoeging of verandering van de gebruiksfunctie	-53	-39	-39	-23

	2016	2017	2018	2019
Aantal per 31 december	17.786	18.145	18.332	18.517
Huishoudens:				
Eenpersoonshuishoudens	5.285	5.390	5.532	5.701
Meerpersoonshuishoudens zonder thuiswonende kinderen	5.627	5.703	5.934	5.984
Meerpersoonshuishoudens met thuiswonende kinderen	7.053	7.038	7.125	7.200
Totaal	17.965	18.131	18.591	18.885

